

Retningslinjer for ringmærkere af fugle i Danmark

under licens fra Statens Naturhistoriske Museum

Retningslinjer for ringmærkere af fugle i Danmark under licens fra Statens Naturhistoriske Museum

Udarbejdet af Amanda Johannisson, Jesper J. Madsen, Kasper Thorup & Anders P. Tøttrup

Ringmærkningsadministrationen
Statens Naturhistoriske Museum
Københavns Universitet
Sølvgade 83
1307 København K

35 32 10 29
ringing@snm.ku.dk
www.rc.ku.dk
www.fuglering.dk

December 2025

Forelagt Styregruppen og Det Rådgivende Ringmærkningsudvalg, oktober 2025

Med bidrag fra Hans Rytter, Jacob Sterup, Lars Bo Jacobsen, Kim Skelmose & DOFs
Fuglestationsudvalg

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. FANGST, RINGMÆRKNING & HÅNDTERING AF FUGLE	4
1.1 Ringmærkningens grundprincipper	4
1.2 Fangst af fugle	4
1.3 Håndtering af fugle.....	7
1.4 Særlig følsom ringmærkning.....	9
1.5 Forholdsregler som ringmærker	12
1.6 Dyreforsøg.....	14
 2. LICENSREGLER, RINGE & AFRAPPORTERING.....	15
2.1 Licenser	15
2.2 Ringe	18
2.3 Afrapportering.....	18
 APPENDIKS	20
A1. Formål og lovmæssige baggrund for Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter	20
A2. Projektadministration.....	20
A3. Måltrettet fangst og bifangst	22
A4. Dataanvendelse.....	23

1. FANGST, RINGMÆRKNING & HÅNDTERING AF FUGLE

Disse retningslinjer og regler er gældende for al fangst og ringmærkning af vildtlevende fugle i Danmark under licens fra Statens Naturhistoriske Museum (SNM).

1.1 Ringmærkningens grundprincipper

1. Al fangst og mærkning skal følge Statens Naturhistoriske Museums retningslinjer og licensregler for ringmærkning, samt øvrige instruktioner fra museet.
2. Al fangst og mærkning skal altid ske med behørig hensyntagen til den enkelte fugl der fanges og mærkes, og til dyrene, naturen, miljøet og andre mennesker i det område, fangsten foregår.
3. Fuglenes ve og vel har første prioritet, og fuglene må ikke udsættes for unødigt overlast eller stress i fangstredskaber eller under håndtering. Fuglene skal håndteres hurtigt og nænsomt og skal slippes fri så hurtigt som muligt (se specifikation om håndtering af fugle, afsnit 1.3).
4. Det er væsentligt at fuglene opfører sig naturligt efter de er håndteret, og derfor må kun sunde og raske fugle mærkes.
5. Ringmærkeren skal under fangst og håndtering have det nødvendige overskud til indsamling af fyldestgørende data på alle indfangede fugle, dog uden at fuglenes ve og vel tilsidesættes.
6. Hver fangst og mærkning skal have et veldefineret formål, beskrevet i et godkendt projekt, hvorunder fangst- og mærkningsaktivitet foregår (se specifikation om projektadministration, appendiks A2).
7. Personer der håndterer og ringmærker fugle skal være i besiddelse af en gyldig ringmærkningslicens fra Statens Naturhistoriske Museum (se specifikation om licensregler, afsnit 2.1). Andre kan i særlige tilfælde holde en ringmærket fugl under instruktion og overvågning af en erfaren ringmærker.
8. Med en ringmærkningslicens optræder ringmærkeren som repræsentant for Statens Naturhistoriske Museum og forventes at støtte op om Ringmærkningsadministrationen og museet. Ringmærkeren er ambassadør for ringmærkningen og museet, og skal optræde imødekomende over for spørgsmål og nysgerrighed fra offentligheden.

1.2 Fangst af fugle

Følgende afsnit beskriver generelle regler og retningslinjer for fangst af fugle, fangstmetoder, målrettet fangst af sjældne og sporadisk forekommende fugle, samt fangst af SU-arter.

Ringmærkere skal generelt vise hensyn til andre, inklusive lodsejere, og man må ikke betræde private arealer eller beskadige afgrøder uden tilladelse. Ringmærkere skal også generelt undgå at forstyrre dyrelivet og minimere påvirkningen af naturen.

Ringmærkning må ikke finde sted uden lodsejerens/grundejerens tilladelse, og evt. afslag skal respekteres. Ringmærkning i området nær fuglestationer og CES lokaliteter må kun finde sted under de(n) for stationen udstedte licens(er), medmindre andet er aftalt med stationen og Ringmærkningsadministrationen.

Det er ringmærkerens ansvar at tage de nødvendige forbehold, f.eks. ved store trækdage, dårlige vejforhold, stort publikum og lignende, så fuglene ikke udsættes for unødigt overlast.

Ved opbevaring af indfangede fugle, f.eks. ved transport fra fangstredskab til ringmærkningsplads, skal fuglene håndteres nænsomt. Det er en fordel for fuglene at blive transporteret i poser, gerne med fast bund, og poser må ikke overfyldes. Anvendes kasser ved store fangstdage må disse heller ikke overfyldes, og skal tømmes omhyggeligt efter brug. Kasser bør som udgangspunkt ikke benyttes for arter, som kan være aggressive overfor artsfæller (særligt blåmejse og musvit).

Fangstmetoder

Statens Naturhistoriske Museum har tilladelse til at bruge en række forskellige fangstmetoder ifm. ringmærkningsaktiviteterne. Det er angivet i licensen, hvilke metoder den enkelte ringmærker må bruge. Ønskes der ændringer i de tilladte fangstmetoder skal ringmærkeren anmode om dette (se specifikation om licenser, afsnit 2.1). Fangst af fugleunger regnes ikke nødvendigvis som en særskilt fangstmetode, men retningslinjer herfor er betinget af omstændighederne for ringmærkningsaktiviteten (se specifikation om særlig følsom ringmærkning, afsnit 1.4).

Ringmærkere skal have et grundigt kendskab til de fangstmetoder, der anvendes og til bestemmelse af de arter som ringmærkes. Det forventes, at man som ringmærker løbende opnår det nødvendige kendskab til de arter, der ønskes mærket, samt til mærkningsarbejdets praktiske udførelse, inkl. anvendelse af fangstredskaber.

Alle former for fangstredskaber, der anvendes til ringmærkning, skal kontrolleres regelmæssigt. Aktive/åbne fangstredskaber skal være under opsyn. Det betyder at mindst én ansvarshavende ringmærker skal være i nærheden. Fangstredskaber skal normalt tilses og tømmes mindst en gang hver halve time, dog kan der godt gå op til en time uden at fuglene tager skade heraf. Er fangstredskaberne placeret let tilgængeligt i et offentligt tilgængeligt område, skal der opsættes skilte ved fangstredskaber eller indgange til området, som beskriver hvad der foregår, samt navn og kontaktoplysninger på den ansvarlige ringmærker. Kontakt Ringmærkningsadministrationen for hjælp til korrekt skiltning.

Nedenfor er de forskellige fangstmetoder beskrevet, herunder information om særlige tilladelser for den specifikke fangstmetode.

Spejlnet

Spejlnet er den mest almindelige form for metode til fangst og mærkning af fugle. Nettet anvendes til fangst af mindre fuglearter, primært til spurvefugle, men også til mindre rovfugle, vadefugle og ugler. Spejlnet er fintmaskede net, fremstillet af tynde nylontråde, som spændes ud mellem to stænger. Netteene placeres typisk op mod en mørk baggrund som f.eks. en busk, hvorved fuglene overser nettet ved passage. Når en fugl flyver ind i nettet, glider den ned i en "lomme", hvorfra den nænsomt kan tages ud. Fangst med spejlnet kræver ikke en særlig tilladelse, men skal fremgå af licensen.

Håndfangst

Fangst med hænderne anvendes primært ved ringmærkning af unger i eller omkring reder, men anvendes også ved fangst af voksne fugle uden for yngletiden f.eks. svaner, ænder og måger, typisk på fodringspladser. Fangst og mærkning af redeunger foregår typisk på et tidspunkt, hvor ungernes ben er udvoksede, og hvor fuglene kan tåle at blive forstyrret kortvarigt. Ikke-spurvefuglene udgør størstedelen disse fangster, hyppigst skarver, sølv- og hættemåger, samt rovfugleunger. Blandt spurvefuglene bliver især landsvale- og musvitunger fanget med hænderne (se specifikation om særlig følsom ringmærkning, afsnit 1.4). Håndfangst kræver ikke en særlig tilladelse, men skal fremgå af licensen.

Fælder

Der findes et utal af forskellige fældetyper, som er tilpasset de arter, der ønskes fanget, eller de forhold, der fanges under. Fælder er oftest lavet af trådnæt såsom hønsenet eller volierenet. Nogle fælder lukker en luge ved en udløsningsmekanisme, f.eks. en "snubletråd". I andre fælder går fuglene ind gennem en ruse eller tunnel, så de ikke kan finde ud igen. Eksempler herpå er Helgolandsrusen og andekøjer. En mindre andel fugle mærket i Danmark bliver fanget i fælder, hvoraf størstedelen er spurvefugle, bl.a. grønirisk og musvit. Blandt ikke-spurvefuglene fanges især krikænder, dværgterner og havterner i fælder. Fangst med alle typer fælder kræver særlig tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum, og skal fremgå af licensen.

Øvrige typer net

Flere andre metoder af netfangst anvendes i Danmark, dog i mindre udstrækning. Ketchernet anvendes f.eks. til fangst af ederfugl, vadefugle, måger, engfugle og bekkasiner. Slagnet anvendes primært ved fangst af måger og stære. Brug af slagnet har tidligere været en mere udbredt metode. Net, som skydes ud over en flok fugle, de såkaldte kanonnet, anvendes sjældent i Danmark, og oftest ifm. undersøgelser af gæs. Metoden har dog også været anvendt til fangst af svaner, vadefugle og måger. Alle ovenstående fangstmetoder kræver særlig tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum, og skal fremgå af licensen.

Termisk spotter og lys

Natfangst er en metode til at fange natrastende fugle, hvor der ofte anvendes kraftige lyskilder eller termiske spottere med varmekamera til at finde fugle i mørket, kombineret med et ketchernet til at indfange fuglene. Det er yderst vigtigt, at fugle fanget i mørke skal have mulighed for at vænne sig til mørket igen før frigivelse. Fangst ved brug af termisk kikkert og/eller lys kræver særlig tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum, og skal fremgå af licensen.

Lyd

Det er ikke tilladt at afspille fuglestemmer på ynglelokaliteter i yngletiden, og kræver derfor en særlig tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum. Uden for yngletiden og/eller uden for ynglelokaliteter er det tilladt at afspille fuglestemmer i forbindelse med ringmærkning efter følgende betingelser. Afspilning af fuglestemmer er tilladt i yngletiden, når det er uden for målartens ynglelokalitet, f.eks. på træklokaliteter. Der skal dog udvises forsigtighed, hvis områdets ynglefugle reagerer på afspilningen af målartens sang eller kald. Afspilning af fuglestemmer er tilladt på ynglelokaliteter, når det er uden for yngletiden.

Afspilning af fuglestemmer skal begrænses og i øvrigt ske under hensyntagen til offentligheden, herunder naboer, fuglekiggere og andre friluftsgæster i det område der arbejdes i. Overvejer en ringmærker at anvende afspilning af fuglestemmer i forbindelse med ringmærkning, skal ringmærkeren vurdere de etiske aspekter af sådanne forstyrrelser, herunder om det er rimeligt at lokke trækkende fugle "ned" på den aktuelle lokalitet.

Afspilning af sjældne arters stemmer er acceptabelt i mindre omfang, så længe der er tale om bifangst i forbindelse med anden godkendt ringmærkningsaktivitet, og der ikke kan herske tvivl om dette formål i forbindelse med fangsten. I andre tilfælde, end hvor der vil være tale om bifangst, eller hvis afspilning ønskes anvendt over flere dage, skal det forhåndsgodkendes af Statens Naturhistoriske Museum. F.eks. er det målrettet fangst (og ikke bifangst) hvis en lille gulbug opdages og derefter forsøges fanget vha. lydafspilning. Derimod betragtes det som bifangst, hvis der i forvejen ringmærkes i et område og i den forbindelse afspilles lyd af f.eks. lille gulbug i håbet om at fange denne art. Der er dog her tale om en gråzone, og i sådanne tilfælde anbefales det altid at rådføre sig med Ringmærkningsadministrationen før afspilning tages i brug. For nogen fåtallige/rødlistede arter skal al anvendelse af lyd i forbindelse med ringmærkning forhåndsgodkendes af Statens Naturhistoriske Museum, da der er tale om målrettet fangst, og ikke bifangst (se specifikation om målrettet fangst og bifangst, appendiks A3).

Ovenstående gælder alle former for afspilning af på forhånd optagede lydsekvenser såvel som afspilning af det aktuelle individs egen sang/kald (playback), fløjter og mekaniske lokkekald.

Der må kun anvendes mindre afspilningsudstyr. Hvis større anlæg eller specialanlæg ønskes anvendt, skal det forhåndsgodkendes af Statens Naturhistoriske Museum. Når der er anvendt lyd til fangst og ringmærkning, skal det fremgå af ringmærkningsdata.

1.3 Håndtering af fugle

Følgende afsnit beskriver retningslinjer og vejledning for håndtering af fugle under og efter fangst, hold af fugle i benene, fremvisning og formidling, samt flytning af fugle.

Fuglenes ve og vel

Fuglenes ve og vel har første prioritet, og fuglene må ikke lide unødigt overlast eller stress i fangstredskaber eller under håndtering. Ringmærkeren skal derfor have den tilstrækkelige oplæring for korrekt og skånsom håndtering af den pågældende art, samt kunne have fuglenes helbred som første prioritet. Ringmærkeren skal også have det nødvendige kendskab til vurdering af fuglenes tilstand, som er særligt vigtige i tilfælde hvor en fugl viser tegn på at være i synligt dårlig stand.

En fugl i synligt dårlig stand er oftest meget stresset og viser tegn som f.eks. unormale bevægelser, træthed, manglende reaktion, lukker øjnene, puster fjerdragten op og hænger med hovedet. I disse tilfælde er fuglen allerede meget dårlig, og der skal med det samme og uden tøven tages affære for at sikre, at fuglen kan slippes med så naturlig adfærd som muligt ved frigivelse. Dette gælder også selvom fuglen ikke er blevet ringmærket eller er i gang med at blive fremvist. I nogle tilfælde er det nok at frigive fuglen med det samme. Frigivelse skal gøres nænsomt, og fortrinsvist tæt ved jorden eller i vegetation hvor fuglen har mulighed for at søge tilflugt. I tilfælde af våde fugle og/eller kraftig nedkøling vurderes det at være gavnligt at opbevare fuglen i en pose eller boks, hvor den kan opvarmes, enten passivt eller med hjælp fra et varmetæppe.

Ringmærkeren bør nøje overveje om en tilskadekommen fugl kan sættes fri igen eller skal aflives, eventuelt med hjælp fra en dyrlæge. Ved aflivning henvises der til Dyrevelfærdsloven (LBK nr. 994 af 30/06/2025). Oplæring af ringmærkere bør inkludere metoder til hurtig og smertefri aflivning. Kontakt Ringmærkningsadministrationen ved tvivl herom.

I tilfælde af, at en fugl lider skade eller dør under ringmærkningsaktiviteten, skal det rapporteres på særskilte skemaer til Statens Naturhistoriske Museum efter vejledningen på [hjemmesiden](#) (se specifikation om afrapportering af skadede og døde fugle, afsnit 2.3).

Varighed for håndtering af fugle

En fugl må ikke holdes længere end højst nødvendigt for at foretage identifikation og evt. dokumentation samt ringmærkning. Er fuglen i dårlig tilstand skal den slippes omgående (se specifikation om fuglenes ve og vel, afsnit 1.3).

Mindre fugle må holdes op til en ½ time, undtagelsesvis op til én time hvis artsbestemmelse eller dokumentation kræver det. Hvis fuglen holdes mere end én time skal Ringmærkningsadministrationen underrettes hurtigst muligt og inden to dage efter fangsten. Dette er dog ikke en generel tilladelse til at holde fugle i en halv til en hel time; kun forholdene i det konkrete tilfælde kan berettige dette. Det er acceptabelt, forudsat at fuglen har det godt, at fuglen holdes den korte ekstra tid, det tager at fremvise fuglen for folk i nærområdet, før den slippes (se specifikation om fremvisning og formidling, afsnit 1.3).

Til arts-, køns- og aldersbestemmelse accepteres det, at relevant, nødvendig litteratur fremskaffes, forudsat at det forefindes i rimelig nærhed og kan fremskaffes hurtigt. Desuden er det acceptabelt at tilkalde personer med særligt bestemmelseskendskab til den aktuelle art/race, forudsat at de er i rimelig nærhed og kan komme indenfor ½ time. Alternativt anvendes telefonisk konsultation med sådanne personer. Kan dette ikke foretages inden for tidsrammen, må fuglen slippes – evt. uden ring, hvis artsbestemmelse ikke kan foretages. Det anbefales altid at tage billeder af fuglen fra flere vinkler, inkl. vinge og hale, hvis der hersker tvivl om arts-, køns- og/eller aldersbestemmelse, som derefter kan sendes til personer med særligt bestemmelseskendskab eller til Ringmærkningsadministrationen, som vil kunne bistå i efterfølgende bestemmelser.

Hold af fugle i benene

I forbindelse med håndtering af fugle ved fangst og ringmærkning skal fugle håndteres så skånsomt som muligt, og må som udgangspunkt ikke holdes i benene alene. Ringmærkerne bør holde småfugle inde i hånden efter gængse metoder (se Identification Guide to European Passerines, Svensson, 2023). Større arter skal holdes med begge hænder. Oplæring af ringmærkere bør inkludere introduktion til gængse håndteringsmetoder.

I forbindelse med udtagning af fugle fra net er greb om benene i mange situationer yderst anvendeligt for at frigøre fugle nænsomt fra nettene og for at mindske uorden i fjerene. Et greb om benene gør det endda muligt at få fuglene til at "hjælpe til" med at frigøre vingerne fra nettet. Der skal udvises størst mulig forsigtighed, så der ikke opstår skader.

Generelt skal der udvises stor forsigtighed overfor arter med tynde ben, stærke vinger og som er forholdsvis tunge, f.eks. vadefugle, ugler, rovfugle og vandhøns. Flere større arter bør holdes om benene, men ikke alene, for at undgå, at de gør skade på sig selv eller andre. For arter som gøg, natravn, skrigefugle (f.eks. isfugl), svaler og fluesnappere skal der udvises særlig forsigtighed, og disse arter bør ikke holdes i benene alene. Det er ikke acceptabelt kun at holde natravne og skrigefugle i benene i forbindelse med fremvisning.

I pædagogisk øjemed (fremvisning og fotografering) og ved udtagning af fugle fra net kan fugle holdes i benene. Det skal gøres med stor forsigtighed og med et fast og forsigtigt greb om benene over "hælen" og helt oppe under kroppen. Der bør holdes en hånd eller et par fingre over vingerne for at undgå, at fuglen slår med vingerne. Når fugle kun holdes i benene, skal det gøres kortvarigt.

Fremvisning og formidling

Statens Naturhistoriske Museum opfordrer generelt til åbenhed og formidling i al almindelig om ringmærkningen. En eventuel fremvisning af indfangede fugle for interesserede må aldrig gå ud over hensynet til fuglen eller ske på bekostning af ringmærkningens faglige formål, eller bringe tvivl om det faglige formål med ringmærkningen. Fangst og håndtering af fugle skal derfor, også over for udenforstående, afspejle de betryggende og sikre forhold, hvorunder ringmærkningen i øvrigt foregår. Hold en god kommunikation med tilstedeværende om formålet med ringmærkningen og fuglenes adfærd. Ringmærkeren er repræsentant for Statens Naturhistoriske Museum, og det er derfor vigtigt at der i en formidlingssammenhæng gøres opmærksom på dennes og aktivitetens tilhørsforhold til museet overfor udenforstående.

Det er den ansvarlige ringmærker, der beslutter, om vedkommende ønsker at fremvise en fugl for publikum. Der er intet krav om fremvisning af sjældne fugle fra Statens Naturhistoriske Museums side. Hvis den ansvarlige ringmærker vælger at annoncere en fremvisning, må vedkommende sikre sig, at ovenstående regler for hvor længe en fugl må holdes ikke overskrides. Et sådant annonceret tidspunkt kan kun være vejledende, og hensynet til fuglen eller andre forhold kan nødvendiggøre, at fuglen slippes tidligere end annonceret. Det tolereres under ingen omstændigheder, at en fugl holdes længere end tilladt, for at folk længere væk skal kunne nå frem (op til en time forudsat at fuglen har det godt (se specifikation om varighed for håndtering af fugle, afsnit 1.3).

Ved større arrangementer/fremvisninger, skal den ansvarlige ringmærker sørge for assistance til at tilse fangstredskaberne imens der formidles. Vær tilbageholdende med at tage større grupper af mennesker rundt til fangstredskaberne og ved længerevarende foredrag bør publikum stå så fangstredskaberne ikke er synlige. Det kan anbefales at foretage mærkning og måltagning uden tilskuere, for på den måde at sikre mest rolige og normale forhold for både ringmærker og fugl.

Der bør kun fremvises sunde, raske og friske fugle, og rolige fugle er at foretrække ved fremvisning. Urolige og nervøse fugle skal pacificeres ved at lægge en hånd over fuglens vinger. Ved fremvisning af håndholdte fugle bør man så vidt muligt vejlede tilskuere til at undgå billeder af øjeblikssituationer, som f.eks. håndholdte fugle der basker eller udviser træthed, hvilket kan fremstå værre end situationen i øvrigt.

Hvis der opstår eller kan forventes udfordringer og/eller (offentlig) polemik vedrørende fangst, håndtering, ringmærkning eller fremvisning af en fugl skal Ringmærkningsadministrationen underrettes omgående. I visse tilfælde vil museet også selv kunne bede om en uddybende beskrivelse af hændelsesforløbet. Det er kun naturligt at en sådan uddybelse efterspørges, da disse erfaringer bruges i overvejelser om lignende hændelser, revidering af retningslinjer og overfor Styregruppen.

Flytning af fugle

Ringmærkede fugle skal som udgangspunkt slippes samme sted, som de er fanget, og må ikke transporteres større strækninger i forbindelse med håndteringen. Mindre forflytninger (under 1 km) er dog acceptable i særlige tilfælde; hvor hensynet til fuglens ve og vel kræver det, med henblik på fremvisning for offentligheden, eller eventuelt hvor det anses nødvendigt for den fortsatte udførsel af ringmærkningsaktiviteterne (f.eks. hvis interesserede kan forventes at forstyrre ringmærkningen i søgen efter den aktuelle fugl, eller tornskader som præderer fugle i nettene). Særlige hensyn skal tages overfor flytning af nyudfløjne unger (se specifikation om ringmærkning af ynglefugle og deres unger, afsnit 1.4). Anden flytning, herunder over større afstande, kan i visse tilfælde anses som dyreforsøg, og kræver særlig tilladelse på baggrund af en skriftlig ansøgning til Statens Naturhistoriske Museum (se specifikation om dyreforsøg, afsnit 1.6).

1.4 Særlig følsom ringmærkning

Fangst og ringmærkning af sjældne og sporadisk forekommende fugle

Måltrettet fangst af sjældne og sporadisk forekommende fuglearter kan kun ske i forbindelse med et aktivt og på forhånd godkendt ringmærkningsprojekt. Tilfældig fangst og mærkning af sådanne arter i forbindelse med øvrige ringmærkningsprojekter betegnes som bifangst. Den målrettede fangst kræver en særskilt indfangningstilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum (se specifikation om måltrettet fangst og bifangst, samt opnåelse af indfangningstilladelse til fangst og ringmærkning af sjældne og sporadisk forekommende fugle, appendiks A3).

Betingelserne for fangst, håndtering og ringmærkning af sjældne fugle er de samme som for al øvrig ringmærkning, og man skal i øvrigt være opmærksom på følgende bestemmelser. Fangsten og fangstmetoder skal følge tilladelser listet i ringmærkerens licens, og systematisk klapjagt eller lignende er absolut ikke acceptabelt. Det er den på dagen ansvarlige ringmærker der tager de nødvendige forbehold for, at ringmærkningen og evt. fremvisning kan foregå under normale og rolige forhold, for både fugl og ringmærker, og særligt i tilfælde af bevågenhed fra interessenter. Ved tilstedeværelse af andre ringmærkere og interesserede bør disse orienteres om planen for fangst og/eller ringmærkning, og i det omfang den ansvarlige ringmærker finder nødvendigt. Det er vigtigt, at fangst og håndtering også for udenforstående afspejler de i øvrigt betryggende og sikre forhold, hvorunder ringmærkning i øvrigt foregår. Fuglen må under ingen omstændigheder holdes

i længere tid end det tager at artsbestemme, ringmærke og dokumentere fuglen (se specifikation om hvor længe en fugl må holdes, afsnit 1.3).

Afspilning af fuglestemmer, sang såvel som kald, til lokning i forbindelse med fangst er tilladt i mindre omfang (se specifikation om afspilning af lyd, afsnit 1.2). Ved fangst skal der som et minimum tages biometriske mål og laves en grundig fjerdragtsbeskrivelse. Hvis det er muligt, skal fuglen fotograferes fra alle sider. Indsamling af blodprøve eller fjer kræver en særlig forhåndsgodkendelse fra Statens Naturhistoriske Museum. Opstår der problemer i forbindelse med selve fangsten eller håndteringen, f.eks. hvis der opstår polemik blandt fremmødte, eller at fuglen tager skade eller dør, skal Ringmærkningsadministrationen omgående underrettes. I de tilfælde hvor fuglen er svækket og må aflives, eller hvor den dør, skal museet have kadaveret tilsendt (se specifikation om indsamling af døde fugle under dyreforsøg, afsnit 1.6).

Fangst og ringmærkning af SU-arter

Alle arter og racer, som er opført på Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalgs (SU) liste, og som fanges under licens fra Statens Naturhistoriske Museum, skal beskrives og indsendes til SU. Den aktuelle liste kan findes hos [DOF](#), hvor SU-arter er angivet med "X". Museet forbeholder sig ret til at bede om at få udleveret relevant materiale fra SU, hvis det findes nødvendigt i relation til ringmærkning.

Fangst af invasive arter

Der gælder særlige regler for fangst af invasive arter. Målrettet fangst af invasive arter er ikke tilladt, og ved bifangst af en invasiv art må denne ikke genudsættes. Bliv bekendt med de invasive arter i Danmark hos [Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø \(SGAV\)](#). I tilfælde af bifangst af en invasiv art, kontakt da SGAV eller Ringmærkningsadministrationen for rådgøring.

Fangst og ringmærkning af ynglefugle og unger

Ringmærkning af unger er særlig værdifuldt, fordi deres alder og fødelokalitet er kendt. Fangst og mærkning af redeunger foregår på et tidspunkt, hvor ungernes ben er udvoksede, og hvor fuglene kan tåle at blive forstyrret kortvarigt.

Ved fangst og mærkning af ynglefugle og redeunger skal der udvises yderligere forsigtighed der skal sikre, at fangst og forstyrrelse påvirker fuglene minimalt. Dette gælder både mht. fangstmetode og relaterede forstyrrelser, f.eks. varighed af ophold, og antallet af personer involveret. Aktiviteter hvor dette kan være relevant er ringmærkning i kolonier, ringmærkning af unger i redekasser og fangst med spejlnet i yngletiden.

Ringmærkning i kolonier

Ved ringmærkning i fuglekolonier vil man ofte forstyrre et stort antal fugle på et sårbart tidspunkt. Det er derfor vigtigt, at ringmærkningsaktiviteter i kolonier udføres på en sådan måde, at fuglene påvirkes mindst muligt. Hvordan dette gøres, afhænger af den konkrete situation og vil variere fra art til art, og fra koloni til koloni. Ringmærkeren skal være opmærksom på vejret, og det bør undgås at forstyrre kolonier i regn eller stærk sol. Det kræver særlig oplæring fra erfarne kolonimærkere, for at kunne at begå sig i kolonier og udføre den nødvendige ringmærkning på forsvarlig måde af den pågældende art.

Det kan være en fordel at være flere erfarne ringmærkere om arbejdet i kolonier. Antallet af hjælpere og gæster skal overvejes nøje. Hvis arbejdet udføres i et mindre område af kolonien, kan en enkelt ringmærker med fordel udføre arbejdet alene. Andre gange kan det være nødvendigt at være flere, f.eks. ved indfangning af unger der ellers flygter fra kolonien, eller at mange fugle ønskes ringmærket på kort tid. Opholdstiden i kolonien skal begrænses mest muligt, og kan bl.a. afhjælpes ved god forberedelse inden igangsætning af aktiviteten. Færdsel i kolonien skal være rolig og kræver opmærksomhed, så reder eller unger ikke betrædes.

Det er vigtigt at være opmærksom på, hvad der foregår omkring én under aktiviteten. Generelt skal det undgås, at ens tilstedeværelse gør, at ungerne flygter fra kolonien. Dette kan medføre risiko for prædation og underafkøling, eller at ungerne kan få svært ved at finde tilbage. Store unger vil som regel kunne finde tilbage til kolonien igen, hvis de ikke flygter over større afstande.

Fuglene bør ikke håndteres mere end nødvendigt. Unger af måger og terner bliver mange gange liggende nær reden, hvor de kan ringmærkes, uden at man tager dem op. Hvis man tager dem op, risikerer man at de løber deres vej efterfølgende. Hvis der er behov for langvarig håndtering af fuglene, f.eks. i forbindelse med farveringmærkning, kan det være en fordel at samle ungerne sammen i kasser og tage dem med væk fra koloniområdet. Dermed kan de håndteres et sted, hvor man ikke forstyrrer kolonien under mærkningen, og de kan efterfølgende sættes tilbage i området.

Forældrefugle og unger er som regel gode til at finde hinanden igen efter en forstyrrelse. Pas dog på med små unger, som ikke bør flyttes til andre steder i kolonien. Fangst af gamle fugle på reden kræver ekstra forsigtighed for at undgå prædation af æg.

Ringmærkning i redekasser og redeskåle

Ringmærkning af fugle i redekasser og redeskåle foretages for flere artsgrupper af rovfugle, ugler og småfugle, og særlige hensyn bør tages for hver af disse. Fælles gælder det, at der kræves særlig oplæring fra erfarne redemærkere og artseksperter, for at kunne udføre ringmærkning på forsvarlig måde af den pågældende art.

Ved kontrol af reder kan der med fordel bruges kamera og lys på en teleskopstang for at mindske forstyrrelser og afkorte tiden ved redebesøg. For alle arter er det særligt vigtigt at være bekendt med ungernes præcise alder, da flere arter ved forstyrrelse kan finde på at forlade redekasse eller redeskål før de egentligt er klar til at udflyve. For tårnfalk, slørugle og småfugle kan en blokade for indgangshullet på redekasser med fordel bruges, for at berolige unger og forhindre udflyvning. Efter endt mærkning bør blokaden holdes i flere minutter når ungerne er tilbage i kassen. Er redekasseunger ældre end den anbefalede alder for mærkning bør de undlades at blive forstyrret for at forhindre for tidlig udflyvning. For de fleste uglearter forlader ungerne redekassen inden de kan flyve, og reagerer derfor ikke normalt ved at flyve ud ved besøg. For rovfuglearter der benytter redeskåle, bl.a. spurvehøg, duehøg, rød glente og havørn, skal andre forbehold tages for at undgå uhensigtsmæssig forstyrrelse. Tilgangen afhænger dog meget af art, redeplacering og områdets udformning, og skal altid vurderes af og udføres sammen med en erfaren redemærker og artsekspert.

Ringmærkere, der mærker i redekasser, må kun mærke i kasser, som de selv har opsat, eller hvor de har fået tilladelse fra den person, der har opsat kassen. Dette for at undgå konflikter. Før opsætning af kasser skal ringmærkeren have godkendelse fra lodsejeren.

Ringmærkning af ynglefugle og deres unger i spejlnet

Særlige hensyn skal tages ifm. med fangst og mærkning af særligt småfuglearter, og arter der fanges i spejlnet, når dette foregår i yngletiden. Denne indsats kan f.eks. foregå under monitoringsprojekter som [CES](#) og på [fuglestationerne](#), men også øvrige lokaliteter med ringmærkningsaktiviteter i yngletiden (særligt maj-august).

Forstyrrelser på lokaliteter med kendt yngleaktivitet bør holdes på et minimum. Det bør derfor grundigt overvejes hvor ofte der tilses fangstredskaber og hvor mange personer der involveres i aktiviteten. God forberedelse før igangsættelse af ringmærkningsaktiviteten kan hjælpe til at minimere forstyrrelser. Brug af lyd i yngletiden og/eller på ynglelokaliteter skal følge retningslinjer for lyd til fangst (se specifikation om fangst af fugle, afsnit 1.2), samt det enkelte projekts retningslinjer (se [særsomt dokument om CES projektet](#)).

Den ansvarlige ringmærker skal være godt bekendt med de risici det indebærer at fange og ringmærke ynglefugle og deres unger i spejlnet, og i øvrigt særligt i situationer med uerfarne ringmærkere i oplæring. Det kræver særlig oplæring fra ringmærkere med erfaring fra ringmærkning af ynglende småfugle, for at kunne at begå sig i yngleområderne og udføre den nødvendige ringmærkning på forsvarlig måde af de pågældende arter.

Yngletiden er hård for fuglene, og man skal derfor være meget opmærksom på deres ve og vel under fangst og håndtering. Forældrefugle har deres redeunger som første prioritet og er derfor ikke altid selv godt ernærede. De bør derfor ikke sidde i fangstredskaber for længe, og helst ikke mere end ½ time i de tidligste morgentimer efter solopgang. Forældrefugle med rugeplet og/eller tydeligt æg i bugen skal færdiggøres og frigives så hurtigt som muligt, og helst slippes samme sted som de er fanget, da deres aktive rede med æg eller redeunger med stor sandsynlighed er tæt på. Nyligt udføjne unger bør håndteres, mærkes og frigives samme sted som de er fanget, da disse efter en flytning væk fra forældrefuglene er i større risiko for prædation, sult grundet manglende fodring mv. Nyligt udføjne unger skal slippes forsigtigt og må ikke "kastes", da deres flyvefjer ikke nødvendigvis er færdigudviklende.

1.5 Forholdsregler som ringmærker

Ansvar og sikkerhed

Alle ringmærkningsaktiviteter foregår på ringmærkerens eget ansvar. Det anbefales, at ringmærkeren selv tegner forsikring der dækker eventuelle særlige aktiviteter ens ringmærkning kan omfatte (f.eks. klatring).

Personlig sikkerhed i forbindelse med ringmærkningsaktiviteter er afgørende, når man som ringmærker befinder sig ude i felten i flere timer ad gangen, og særligt i områder uden anden særlig menneskelig aktivitet. Det er vigtigt at være opmærksom på de risici der kan være associeret med feltarbejdet inden det igangsættes, og at man tager forbehold for ens egen sikkerhed før, under og efter aktiviteten. Selv i umiddelbare sikre områder kan uforudsete udfordringer opstå. At være godt forberedt kan sikre både dig selv og kvaliteten af de indsamlede data. Sørg derfor altid for at være forberedt på vej, beklædning og proviant. Lad andre vide hvor og hvor længe ringmærkningen foregår, særligt hvis arbejdet udføres alene. Hav eventuelt kontakt med nærmeste bebyggelse eller telefon hvis der kræves hurtig hjælp. Medbring eventuelt et udprint af licens, og hav den som minimum tilgængeligt elektronisk. Undgå så vidt muligt konfrontationer med offentligheden – vær åben og forklarende, og husk at ringmærkeren repræsenterer museet. Ved utryghed, afbryd da feltarbejdet.

Vejrforhold og lukning af fangstredskaber

Det er vigtigt at holde sig opdateret om vejrudsigten frem mod og under en ringmærkningsaktivitet, for at undgå at blive påvirket af vejrforhold der kan besværliggøre arbejdet, eller være til skade for fuglenes ve og vel. Som tommelfingerregel bør ringmærkning altid undgås i regnvejr og hård vind; regnvejr kan resultere i nedkøling af fuglene hvis de bliver våde, og hård vind kan forårsage skader på fuglene i fangstredskaber. Våde fugle kan med fordel opbevares i f.eks. pose, kasse eller bur til de er tørre inden de slippes fri igen.

I tilfælde af uforudsete vejrforhold kan ringmærkningsaktiviteten godt sættes på pause og igangsættes igen, hvis der ikke er gået for lang tid. Det gælder særligt for standardiseret fangst at:

- Korte forsinkelser for påbegyndt ringmærkning op til to timer efter solopgang bør ikke have megen indvirkning på fangsttallene på grund af variationen i fangsterne. Efter regn er det ikke usædvanligt at få et indryk af fugle, der kan kompensere for den tid, der er gået tabt.

- Korte perioder med lukning af fangstredskaber under allerede begyndt ringmærkning (op til en time) på grund af dårligt vejr accepteres, og bør ikke have megen effekt på resultaterne.
- Hvis der har været korte perioder med lukning, opfordres der til at udvide fangsttiden med den periode, fangstredskaberne har været lukket (op til en time).

Håndtering af øvrige dyr i fangstredskaber

Andre dyr kan sidde fast i fangstredskaber, som ikke er tiltænkt dem. Det er altid at foretrække, at disse bliver udtaget nænsomt og sat fri igen.

Insekter som guldsmede og humlebier kan forvirle sig ind i fangstredskaber, bl.a. spejlnet, under ringmærkning. Ved udtagning, vær påpasselig med ikke at blive bidt eller stukket, og vær da klar over hvor du bør søge om lægehjælp i tilfælde af allergiske reaktioner. I nogle tilfælde er insekter nærmest umulige at få ud, og da kan det være nødvendigt at aflive dyret på en så human måde som muligt, for at fjerne det fra fangstredskabet.

Flagermus kan også fanges i net under ringmærkning. Fanges en flagermus anbefales det at bruge handsker ved håndteringen. Hvis huden gennembrydes ved bid, skal der straks søges lægehjælp og overvejes rabiesvaccination. Europæisk flagermusrabies (EBLV) er konstateret hos danske flagermusarter, men med lav hyppighed. Dette er en anden variant end klassisk rabies (hundegalskab) som Danmark officielt er fri for, og som kan udgøre en potentiel risiko for mennesker. Alle former for rabies er anmeldeligt, og det skal derfor anmeldes til [Fødevarestyrelsen](#) ved mistanke om smitte.

Sygdomsspredning

Ringmærkning af vildtlevende fugle skal foregå med forsigtighed og bevidsthed om mulighed for udbrud af aviære sygdomme. Ringmærkningen er fortsat nødvendig bl.a. for at opnå en bedre forståelse af spredningen af sygdomme og vira. Ved udbrud skal ringmærkere holde sig orienterede og følge udviklingen på hjemmesider for [Fødevarestyrelsen](#) og/eller [Sundhedsstyrelsen](#). Bliver det nødvendigt at indstille ringmærkningsaktiviteter vil Ringmærkningsadministrationen give besked herom.

Generelt kan man gå ud fra, at man ikke kan blive smittet af raske fugle (som f.eks. fugle, der kan flyve normalt), så smitterisikoen alene er fra syge og døde fugle. Syge fugle skal straks slippes fri. De fleste sygdomsfremkaldende mikroorganismer, som fugle bærer, overføres til mennesker via vektorer som myg, fluer eller flåter.

I tilfælde af fugleinfluenza findes smitten primært hos vandfugle (f.eks. gæs, svaner, ænder, hejrer, storke, vadefugle og måger) og rovfugle, hvorfor man skal være ekstra påpasselig ved fangst og mærkning af disse i risikoområder – eller helt undgå det. Fugleinfluenza smitter ikke ret let fra fugle til mennesker. Der er ikke konstateret smitte fra vilde fugle til mennesker, og kendte tilfælde af smittede personer har alle haft tæt kontakt med sygt eller dødt fangenskabsfjerkræ. Da virus primært smitter igennem fuglenes afføring, er det den, man skal være påpasselig med. Smitterisikoen udendørs er i øvrigt langt mindre end indendørs og pt. er det uproblematisk at ringmærke småfugle. Ydermere skal man være ekstra opmærksom på, at smitten også kan overføres fra tørret afføring. Derfor skal poser brugt til fugle vaskes ved min. 60 grader (denne temperatur slår dog ikke f.eks. salmonella ihjel), og man skal minimere brugen af beskidte poser, samt antallet af fugle i samme pose, da fuglene kan smitte hinanden (også med andre bakterier/virus). Tøj og fangstredskaber bør også vaskes. Vi henstiller vores ringmærkere til at fremvisning af indfangede fugle sker på en sådan måde, at publikum ikke risikerer at få fæces på sig.

Ved håndtering af fugle, især vandfuglearter er der særlige forhold omkring håndteringen og hygiejnen som gør sig gældende. Det anbefales at:

- Beskytte hænder, øjne og luftveje mod virusset.
- Lade være med at berøre "mistænkelige" døde fugle.
- Vask konsekvent hænder og underarme grundigt med sæbe eller benyt en desinficerende væske (evt. sprit hvis der ikke findes vaskemulighed i nærheden) efter kontakt med fugle.
- Støv og sprøjt i øjnene skal undgås. Kan dette ikke undgås ved normal aktivitet, skal der anvendes maske med partikelfilter til beskyttelse af luftvejene. Brugt beskyttelsesudstyr skal kasseres efter gældende regler.
- Der må ikke spises, drikkes, ryges eller soves i nærheden af fugle. De nævnte forhold skal samtidig være tydeligt adskilte fra hinanden.
- Sko og tøj må ikke medtages ind i huse eller beboelsesområder, før det er rengjort efter gældende sikkerhedsforskrifter.
- Har man været i nærkontakt med vilde fugle, skal man konsekvent holde sig fra tamfugle og samtidig sørge for, at beskidt fodtøj, tøj, udrustningsgenstande og evt. benyttet køretøj ikke kan udgøre en fare for overførsel af virus til ikke-smittede fugle.
- Kontakt med fjerkræfarme skal undgås op til 48 timer efter ringmærkningsaktiviteter.
- Ved mistanke om en evt. smitte skal man i mindst 7-10 dage holde nøje øje med sin temperatur, og stiger den til over normal legemstemperatur, skal man straks søge læge eller hospital (dog bør man ringe først).

Hvis man konstaterer mange syge eller døde fugle under usædvanlige omstændigheder, skal man kontakte nærmeste [Fødevareregion](#), og undlade selv at håndtere fuglene. Fund af enkelte døde fugle kan indrapporteres til [Fødevestyrelsen](#) eller via appen [FugleinfluenzaTip](#).

1.6 Dyreforsøg

Almindelig fangst og mærkning regnes ikke som dyreforsøg. Visse former for prøvetagning (fjerprøver og blodprøver), længerevarende hold, flytninger over større afstande og eksperimenter regnes for dyreforsøg, hvilket kræver særlig tilladelse fra Dyreforsøgstilsynet og tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum.

Indsamling af døde fugle eller dele af fugle hører ikke under reglerne for dyreforsøg, men kræver stadig en særlig tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum. Det er ikke tilladt at besidde private samlinger af døde fugle eller fjer indsamlet ifm. ringmærkningsaktiviteter.

Prøvetagning på levende fugle

Alle former for prøvetagning på levende fugle må ikke foretages uden en på forhånd godkendt indsamlingsbeskrivelse og med særlig tilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum. Her gælder de generelle principper for fangst og ringmærkning, samt retningslinjerne vedr. forholdsregler ved sygdomsspredning (se specifikation om forholdsregler som ringmærker, afsnit 1.5), uanset om formålet med håndteringen er prøvetagning eller ringmærkning.

Prøvetagning indebærer flere typer som f.eks. kloakprøver, fjerprøver og blodprøver. Ved indsamling af disse prøver fra levende fugle, kræves en oplæring fra en dyrlæge eller ringmærker med erfaring i prøvetagningsformen, afhængigt af hvilke arter der ønskes prøver fra.

2. LICENSREGLER, RINGE & AFRAPPORTERING

Statens Naturhistoriske Museum har bemyndigelse til selv eller ved tredjemand at foretage fangst og ringmærkning af vildtlevende fugle i videnskabeligt øjemed (se specifikation om den lovmæssige baggrund for museets ringmærkningsaktiviteter, appendiks A1). Personer der foretager mærkning for museet skal være forsynet med en autorisation (licens) gældende for et år ad gangen. Desuden skal personerne have det nødvendige kendskab til de arter der ønskes mærket samt til mærkningsarbejdets praktiske udførelse, inkl. anvendelse af fangstredskaber.

Som ringmærker skal man være opdateret på de nyeste retningslinjer for ringmærkningen i Danmark, samt mål og rammer for administrationen af denne. Derudover indeholder arbejdet som ringmærker også, at al aktivitet bliver afrapporteret til Ringmærkningsadministrationen, så data er tilgængelig til behandling af genfund fra offentligheden, udlandet, og øvrige ringmærkere, samt til behandling af data til videnskabelige undersøgelser. På Ringmærkningsadministrationens [hjemmeside](#) kan ringmærkere finde hjælp til retningslinjer, licenser, ringe og afrapportering.

2.1 Licenser

Ringmærkningslicensen gælder i det indeværende kalenderår og udstedes med gyldighed indtil 1. februar i det følgende kalenderår. Personlige licenser udstedes i fire typer: A, B, C og X. Herudover findes særlige gruppelicenser (G) og stationslicenser (S). Ansøgning om licens eller fornyelse af licens skal ske via Ringmærkningsadministrationens [hjemmeside](#). Ønskes en licens gældende fra 1. februar, skal ansøgningen være museet i hænde sendes 1. januar. Det er en betingelse for fornyelse af ringmærkningslicensen at ens ringmærkningsdata bliver afrapporteret til tiden (se tidsfrister for afrapportering, afsnit 2.3).

Personlige ringmærkningslicenser

Licenstyperne dækker over forskelle i rettigheder og ansvar i forbindelse med ringmærkning. Ansøgninger om ændring af licenstype X- til C-licens behandles efter skriftlig anbefaling fra én person, som har gyldig A- eller B-licens. Tilsvarende vil ansøgninger om ændring af licenstype C- til B- eller A-licens behandles efter skriftlig anbefaling fra mindst to personer, som har gyldig A- eller B-licens. En anbefaling bør indeholde en (kort) beskrivelse, af hvad vejlederen har gennemgået med kandidaten, f.eks. hvilke arter/artsgrupper og fangstmetoder der er benyttet, samt en vurdering af kandidatens evner til at håndtere og bestemme fugle, samt formidle om ringmærkning, og om retningslinjer og afrapportering er gennemgået. Ansøgeren bør levere en fortegnelse over hvilke arter vedkommende har ringmærket og håndteret, samt antallet af disse.

A-licens

- Indehaveren kan rekvirere egne ringe. Undtaget er dog personer der er tilknyttet en ringmærkningsgruppe eller fuglestation.
- Indehaveren har ansvaret for sine ringes anvendelse og for afrapportering m.v. til Statens Naturhistoriske Museum efter reglerne i dette dokument.
- Indehaveren skal overholde evt. begrænsninger med hensyn til lokalitet og art anført i licensen.
- Evt. tilladelse til brug af fangstredskaber skal fremgå af licensen.
- Minimumsalder 18 år, og kan læse, forstå og kommunikere på dansk.

B-licens

- Indehaveren kan ikke rekvirere egne ringe.
- Indehaveren må mærke på egen hånd med ringe udleveret af en af Statens Naturhistoriske Museums godkendte A-licensindehaver, som så er ansvarlig for, at afrapportering m.v. til museet sker efter reglerne i dette dokument.
- Indehaveren skal overholde evt. begrænsninger med hensyn til lokalitet og art anført i licensen.

- Evt. tilladelse til brug af fangstredskaber skal fremgå af licensen.
- Minimumsalder 18 år, og kan læse, forstå og kommunikere på dansk.

C-licens

- Indehaveren kan ikke rekvirere egne ringe.
- Indehaveren må mærke på egen hånd under det fulde ansvar af en A- eller B-mærker med gyldig licens, som ydermere er ansvarlig for, at afrapportering m.v. til Statens Naturhistoriske Museum. Det skal være muligt for indehaveren af en C-licens at komme i kontakt med den ansvarlige mærker for vejledning eller assistance i nødstilfælde.
- Indehaveren skal føre en fortegnelse over de arter, vedkommende under oplæringstiden håndterer og ringmærker. Fortegnelsen bruges, sammen med skriftlig udtalelse fra to A- eller B-licenshavende vejledere, som dokumentation ved ansøgning om overgang til B- eller A-licens.
- Indehaveren skal overholde evt. begrænsninger med hensyn til lokalitet og art anført i licensen.
- Evt. tilladelse til brug af fangstredskaber skal fremgå af licensen.
- Minimumsalder 18 år.

X-licens ("føl")

- Indehaveren kan ikke rekvirere egne ringe.
- Indehaveren må ikke mærke på egen hånd, men skal være under opsyn og vejledning af en A- eller B-mærker med gyldig licens, eller en C-mærker med gyldig licens indstillet af ansvarshavende A- eller B-mærker.
- Indehaveren skal føre en fortegnelse over de arter, vedkommende under oplæringstiden håndterer ved udtagning i net, fælder o. lign., samt over de arter vedkommende har mærket. Fortegnelsen bruges, sammen med skriftlig udtalelse fra én A- eller B-licenshavende vejleder, som dokumentation ved ansøgning om overgang til C-licens.
- Minimumsalder 16 år.

Fælles ringmærkningslicenser

Fælles licenser udstedes i to kategorier: G og S. Alle som ringmærker under en fælles licens skal også have en godkendt personlig ringmærkningslicens. Det overordnede formål med en fælles licens er, at mærknings- og genfindsdata der relateres til området/gruppen let kan fremskaffes, og er således uafhængig af personudskiftning. Formålet er også at fremme at ringmærkerne tilknyttes en ringmærkergruppe, en fuglestation eller en artsrelateret gruppe. Formålet med fælles ringmærkning er også at medvirke til et mere effektivt samarbejde om ringmærkning i et givet område, herunder lette delingen af fangstpladser. Desuden er formålet at ringmærkerne lokalt kan udveksle og udvikle faglige erfaringer og ideer samt bistå hinanden i ringmærkningsprojekter. Endelig er formålet også at specialisere sig i mærkning af udvalgte arter – især sådanne, hvor samarbejde i betydelig grad øger resultaterne. Fælles ringmærkning kan foregå enten i ringmærkningsgrupper (G-licens), på ringmærkningsstationer (S-licens) eller i artsrelaterede grupper (under den projektansvarliges licens).

Gruppelicens (G)

Gruppelicens udstedes til et geografisk område. Medlemmer er normalt bosiddende i nærområdet der arbejdes i. En ringmærkningsgruppe får eget licensnummer, og Statens Naturhistoriske Museum udleverer ringe på dette gruppelicensnummer.

Gruppen vælger en ansvarlig formand, som skal have en gyldig A-licens. Pågældende skal forhåndsgodkendes af museet. Udskiftes gruppeformanden, skal afløseren ligeledes forhåndsgodkendes af museet. Gruppen har postadresse hos gruppeformanden. Gruppeformanden er forbindelsesleddet mellem Statens Naturhistoriske Museum og gruppens medlemmer. Alle henvendelser fra museet til gruppen sker normalt gennem gruppeformanden. Gruppeformanden påser, at alle i gruppen, der håndter fugle i forbindelse med ringmærkning, har

en gyldig licens. Statens Naturhistoriske Museum orienteres løbende om hvem der er medlem af gruppen.

Gruppeformanden har det overordnede ansvar for gruppens ringbeholdning og -regnskab samt den årlige afrapportering til Statens Naturhistoriske Museum bl.a. af mærknings-, genfunds- og aflæsningsdata, fangstmetoder mv. og sørger for, at indsendelsesfristen overholdes. Gruppeformanden kan selvfølgelig inddrage de øvrige gruppemedlemmer i afrapporteringen. Gruppeformanden vil dog være den, museet henvender sig til vedrørende opklaringen af fejl og mangler. Gruppens mærkninger indsendes så vidt muligt løbende. På alle mærkninger anføres gruppens licensnummer som hovedlicens og gruppemedlemmets licensnummer som sublicens (f.eks. G-400/B-522). Gruppeformanden modtager ekstra kopi af samtlige svarbreve, så gruppen har et samlet genmeldingsarkiv. Efterlysninger af mærkningsdata for genmeldte fugle sendes til gruppeformanden, som så skaffer mærkningsdata fra det relevante gruppemedlem.

Gruppeformanden rekvirerer som udgangspunkt ringene og viderefordeler dem til gruppens B- og A-licensindehavere. Medhjælpere under oplæring (C- og X-mærkere) må ikke selv have gruppens ringe liggende. Gruppeformanden koordinerer gruppemedlemmernes ringbeholdninger. Øvrige gruppemedlemmer med A-licens kan rekvirere egne ringe – men kun til mærkning uden for gruppe-regi. Inden for gruppens områder skal gruppens ringe bruges.

Stationslicens (S)

Stationslicens udstedes normalt til et mindre geografisk område, f.eks. ved en træk- eller ynglelokalitet ifm. fuglestationer og CES lokaliteter. En ringmærkningsstation får eget licensnummer, og Statens Naturhistoriske Museum udleverer ringe på dette stationslicensnummer. Ansøgning om fornyelse af stationens licens skal indsendes til museet årligt inden den oplyste frist.

Ringmærkningsstationen skal have én A-licensindehaver som ringmærkningsansvarlig. Pågældende skal være godkendt af Statens Naturhistoriske Museum. Udskiftes den ringmærkningsansvarlige, skal dette ligeledes forhåndsgodkendes af museet. Stationsmedlemmer kan have A-, B-, C- eller X-licens og alle, der mærker på stationen, skal have egen gyldig licens. Den ringmærkningsansvarlige påser, at alle på stationen, der håndter fugle i forbindelse med ringmærkning, har en gyldig licens. Museet orienteres løbende om hvem der ringmærker på stationen. Stationen har enten postadresse hos den ringmærkningsansvarlige, eller på en eksisterende permanent stationsbygning.

Den ringmærkningsansvarlige er forbindelsesleddet mellem Statens Naturhistoriske Museum og stationens medlemmer, og alle henvendelser fra museet til stationen sker normalt herigennem.

Den ringmærkningsansvarlige har ansvaret for stationens ringbeholdning og -regnskab samt den årlige afrapportering til Statens Naturhistoriske Museum, bl.a. af mærknings-, genfund- og aflæsningsdata, fangstmetoder mv. og sørger for, at indsendelsesfristen overholdes. Den ringmærkningsansvarlige kan inddrage de øvrige stationsmedlemmer i afrapporteringsarbejdet, men den ringmærkningsansvarlige vil være den, museet henvender sig til vedrørende opklaringen af fejl og mangler. Ringmærkningsdata indsendes så vidt muligt løbende. På alle mærkningsdata anføres stationslicensnummer som hovedlicens og stationsmedlemmets licensnummer som sublicens (f.eks. S-009/B-239). Den ringmærkningsansvarlige modtager så ekstra kopi af samtlige svarbreve, så stationen har et samlet genmeldingsarkiv. Efterlysninger af mærkningsrapport for genmeldte fugle sendes til den ringmærkningsansvarlige, som så skaffer mærkningsdata.

Normalt er det kun den ringmærkningsansvarlige der kan rekvirere ringe, som så eventuelt viderefordeler dem til stationsmedlemmer, som typisk vil være B-mærkere, men som selvfølgelig også kan være A-mærkere. Medhjælpere under oplæring (C- og X-mærkere) må ikke selv have stationens ringe liggende. Den ringmærkningsansvarlige koordinerer stationsmedlemmernes ringbeholdninger. Kun A-mærkere kan imidlertid rekvirere egne ringe – men kun til mærkning uden

for stationens regi. Inden for stationens arbejdsområder skal benyttes stationens ringe. Hver enkelt licensindehaver er personligt ansvarlig for anvendelsen af korrekt [ringtype](#).

Er ringmærkningsstationen i foreningsregi, skal Statens Naturhistoriske Museum have en kontaktperson i foreningens lokalafdelings bestyrelse. Navn, adresse & telefonnummer på denne person og på lokalafdelingen skal meddeles museet i forbindelse med etableringen af stationen. Udskiftes kontaktpersonen skal museet underrettes.

2.2 Ringe

I Danmark må der kun anvendes Statens Naturhistoriske Museums ringe til mærkning af vildtlevende fuglearter, såkaldte ZM-ringe. Ringene udleveres gratis af Statens Naturhistoriske Museum og er museets ejendom. Ringmærkere bør ikke bestille flere ringe, end de forventer at bruge i den nærmeste periode. Hvis der ikke er planlagt ringmærkningsaktiviteter inden for et til to år, skal alle ringe returneres til Statens Naturhistoriske Museum, så de kan komme i anvendelse andet sted. Ønskes ringmærkning genoptaget udleveres nye ringe.

Ringene udleveres til et licensnummer (A-licenshaver, gruppe eller station), og det er vedkommendes ansvar at holde regnskab med hvor ringene er, og hvad de er brugt til. Vedkommende, som har fået udleveret ringene fra museet, er ansvarlig for den årlige afrapportering til museet. Overføres der ringeserier til en anden licens, skal Statens Naturhistoriske Museum samtidig have skriftlig besked, helst både fra den afleverende og fra den modtagende part. Tabte eller kasserede ringe skal medtages i afrapporteringen.

En oversigt over aktuelle [ringstørrelser](#), samt [ringbestillingsark](#), kan findes på Ringmærkningsadministrationens [hjemmeside](#).

2.3 Afrapportering

Det er en betingelse for fornyelse af ringmærkningslicensen at ens ringmærkningsdata bliver afrapporteret til tiden. Er man i besiddelse af en A-/B-/G-/S-licens, er CES-ansvarlig eller på anden måde ansvarlig for et ringmærkningsprojekt, er man også ansvarlig for afrapportering af ringmærknings- og aflæsningsdata knyttet til projektet. Ringmærkningsdata bør indtastes løbende, meget gerne med det samme, og helst ikke senere end tre måneder efter mærkning/aflæsning.

En vejledning til afrapportering kan findes på Ringmærkningsadministrationens [hjemmeside](#).

Mærknings- og aflæsningsdata for lokal-/egen aflæsninger modtages via indtastningshjemmesiden på [licenssiden](#). Aflæses en ring som en ringmærker uden for ens område har ringmærket, inkl. udenlandske ringe, skal data indtastes på [genmeldingssiden](#).

Er en fugl omkommet eller kommet til skade i forbindelse med ringmærkningsaktiviteter skal denne registreres i særskilt [skema](#), som indsendes via [licenssiden](#) under menupunktet "Uploading af filer til RC". Det er særlig vigtigt at sådanne skemaer udfyldes korrekt og indsendes årligt, så indflydelsen af metoderne på fuglene ifm. ringmærkning fortsat kan overvåges. Studier af dødeligheden blandt fugle ifm. ringmærkning findes beskrevet på [hjemmesiden](#). Husk også at indrapportere en skadet/omkommen fugl på [genmeldingssiden](#), hvis den allerede er ringmærket.

Udarbejdes der rapport, artikler el.lign. over gruppens arbejde og resultater, indsendes et eksemplar til Statens Naturhistoriske Museum, som præsenteres på hjemmesiden.

Tidsfrister for afrapportering

- 1. januar: Absolut sidste frist for afrapportering af ringmærkningsdata fra året før.
- 1. september: Mærknings- og aflæsningsdata fra første halvår skal være indrapporteret.
- 1. september: Årets ynglefugle- og ungemærkninger skal være indtastet.
- 15. september: Årets CES-data skal være indtastet.

Opstår der problemer med at overholde tidsfristerne, skal Ringmærkningsadministrationen kontaktes hurtigst muligt.

APPENDIKS

A1. Formål og lovmæssige baggrund for Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter

Baggrunden for Statens Naturhistoriske Museums interesse i at foretage og varetage ringmærkning og administrationen af ringmærkning fremgår af de aktuelle [mål og rammer](#). Retningslinjerne er udarbejdet til ringmærkere i Danmark under licens fra Statens Naturhistoriske Museum, med det formål:

- At beskrive hvordan ringmærkningsaktiviteter under licens fra Statens Naturhistoriske Museum skal foregå.
- At beskrive den type ringmærkning, som Statens Naturhistoriske Museum ønsker.
- At sikre, at al ringmærkning har et på forhånd defineret formål.
- At motivere ringmærkerne til at bistå Statens Naturhistoriske Museum i bestræbelserne på at opfylde dets samfundsmæssige virke ved at bidrage med indsamling af data.

I dag er ringmærkningen anvendt over det meste af verden og er en uvurderlig metode inden for felter som naturforvaltning, naturbeskyttelse og forskning. EU-lovgivningen fremhæver ringmærkningen som en særlig vigtig metode (Direktiv om beskyttelse af vilde fugle, 79/409/EØF). Direktivet forpligter alle medlemslandene til bl.a. at overvåge og udforske svingninger i fuglebestande, inkl. trækfuglene. Som den eneste specifikt nævnte metode anbefales ringmærkning direkte i direktivet (artikel 10, stk. 2 og bilag V, stk. C). EU-direktivets pålæg til medlemslandene er i den danske lovgivning implementeret i loven om jagt og vildtforvaltning.

Lovmæssigt hører ringmærkningen i Danmark under Jagt- og vildtforvaltningsloven (LBK nr. 639 af 26/05/2023). Lovens regler omfatter pattedyr og fugle, herunder trækfugle, som er naturligt forekommende i den danske natur" (§2, stk. 1). Som udgangspunkt er fangst (og mærkning) af vilde fugle i Danmark ulovligt. Mærkning af fugle og andet vildt må i følge § 9 således kun foretages efter dispensation fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning & Vandmiljø (SGAV). Styrelsen kan hvis det skønnes formålstjenligt og begrundet give tilladelse til fangst og mærkning af vilde dyr, herunder fugle. En sådan tilladelse kan gives til institutioner og enkeltpersoner. I dag har Statens Naturhistoriske Museum ved Københavns Universitet og Institut for Ecoscience ved Aarhus Universitet efter nærmere retningslinjer bemyndigelse til selv eller ved tredjemand at foretage fangst og ringmærkning af vildtlevende fugle i videnskabeligt øjemed. Det er på denne baggrund, at Statens Naturhistoriske Museum og ringmærkerne med licens fra museet virker.

A2. Projektadministration

Alle tilladelser til ringmærkning i Danmark sker som projektadministration. Det betyder at al ringmærkning under licens fra Statens Naturhistoriske Museum foregår i forbindelse med et specifikt projekt. I praksis kan ringmærkerne opnå licens til at deltage i et eller flere af museets forskningsprojekter eller til egne/eksterne projekter, så længe disse er tilpasset den generelle målsætning med ringmærkningen og er godkendt af museet.

Ringmærkning med metalringe

Statens Naturhistoriske Museum har siden 1. januar 1999 varetaget al administration af metalringe i Danmark, Grønland og på Færøerne, herunder den af Institut for Ecoscience ved Aarhus Universitet udførte ringmærkning med metalringe. Institut for Ecoscience varetager administrationen af deres egne specialmærkninger (farveringe, telemetri m.v.). Al fangst og mærkning med metalringe, som udføres under licens fra Statens Naturhistoriske Museum, skal følge de af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fastlagte retningslinjer tiltrådt af Vildtforvaltningsrådet og foregå i

overensstemmelse med ringmærkningens mål og rammer, og efter gældende retningslinjer for ringmærkning af fugle under Statens Naturhistoriske Museum. Retningslinjerne evalueres og revideres løbende – primært i forbindelse med de årlige licensfornyelser. Alle indsamlede gemeldings- og aflæsningsdata skal – medmindre andet aftales på forhånd – indsendes løbende jvf. gældende praksis. Alle data tilhører Statens Naturhistoriske Museum medmindre andet er skriftligt aftalt (se specifikation om dataanvendelse, appendiks A4).

Til alle større ringmærkningsprojekter, der rækker ud over museets fokusområder, skal der foreligge en af Ringmærkningsadministrationen godkendt projektbeskrivelse. Et større projekt defineres ud fra den belastning, projektet har for museet, både m.h.t. omfanget af ringmærkninger og gemeldinger, samt omfanget af henvendelser fra offentligheden til museet forårsaget af projektet. Ringmærkningsadministrationen vil årligt vurdere de enkelte projekters aktiviteter og nødvendige ressourcer påkrævet fra museets side med henblik på eventuelle justeringer. En betingelse for at udføre større ringmærkningsprojekter er, at alle gemeldinger (også egne gemeldinger og aflæsninger) indsendes til museets database.

Ringmærkningsadministrationen skal, medmindre andet er aftalt, senest 1. januar hvert år modtage mærkningsdata samt en mindre statusrapport (max. 2 sider), hvori der bl.a. kort redegøres for antal mærkninger og genfund/aflæsninger, ringmærkningsaktiviteter, liste over medarbejdere, evt. ændringer i forhold til den oprindelige aktivitets- eller tidsplan, samt evt. andre problemer, der måtte være opstået undervejs.

Ringmærkning med farveringe

Al farvemærkning af vildtlevende fugle i Danmark (inkl. Færøerne og Grønland) foretaget under licens fra Statens Naturhistoriske Museum skal – på baggrund af en projektansøgning indsendt til Ringmærkningsadministrationen (på Færøerne til Færøernes Naturhistoriske Museum) – godkendes af museet. Mærkningen skal følge de af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fastlagte retningslinjer tiltrådt af Vildtforvaltningsrådet og foregå i overensstemmelse med ringmærkningens mål og rammer, og efter gældende retningslinjer for ringmærkning af fugle under Statens Naturhistoriske Museum.

Farvemærkning omfatter alle farvemærkningsformer (plastringe/mærker på ben, hals, vinge, næb m.v., eller farvning af fjerdragt, næb eller ben) og alle arter, inkl. spurvefugle.

Alle europæiske ringmærkningscentraler er forpligtet til at orientere hinanden om farvemærkningsprojekter, før de igangsættes. Formålet med dette er bl.a. at koordinere, at de anvendte farvekombinationer ikke overlapper med allerede igangværende farvemærkningsprojekter. Formålet er også at give alle centraler de nødvendige oplysninger til at kunne videresende indsendte aflæsninger og genfund fra offentligheden til det konkrete projekt, at kunne informere indsender om dette samt om formålet med farvemærkningen. Den tid, denne godkendelsesprocedure tager, skal der tages behørigt højde for og respekteres i planlægningen af farvemærkningsprojekter.

Ringmærkningsadministrationen skal, medmindre andet er aftalt, senest 1. januar hvert år modtage mærkningsdata samt en mindre statusrapport (max. 2 sider), hvori der bl.a. kort redegøres for antal mærkninger og genfund/aflæsninger, ringmærkningsaktiviteter, liste over medarbejdere, evt. ændringer i forhold til den oprindelige aktivitets- eller tidsplan, samt evt. andre problemer, der måtte være opstået undervejs.

Alle indsamlede aflæsningsdata skal indsendes som elektronisk kopi i passende format til Ringmærkningsadministrationen minimum hvert år, medmindre andet aftales på forhånd. Statens Naturhistoriske Museum kan efter projektets afslutning, uden anden godkendelse, anvende disse data på samme måde som museets gemeldinger (dvs. til egne projekter, samarbejdsprojekter, eller

godkendte eksterne projekter), medmindre andet er aftalt på forhånd. I forbindelse med videnskabelige afhandlinger krediteres ophavspersonerne til brugte data (se specifikation om dataanvendelse, appendiks A4).

Ringmærkning med andre former for mærker

Al anden type mærkning (f.eks. satellitsendere, radiosendere, eksterne dataloggere el.lign.) end farvemærkning og metalmærkning foretaget under licens fra Statens Naturhistoriske Museum skal godkendes af museet. Mærkningen skal følge de af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fastlagte retningslinjer tiltrådt af Vildtforvaltningsrådet og foregå i overensstemmelse med ringmærkningens mål og rammer, og efter gældende retningslinjer for ringmærkning af fugle under Statens Naturhistoriske Museum.

Reglerne omkring afrapportering af data og senere anvendelse af data følger samme retningslinjer som for farvemærkningsprojekter. Da denne type projekter ofte indbefatter en anden form for "genmeldinger" end de gængse, skal type af overdragelse af data aftales i hvert enkelt tilfælde. Alle former for mærkning der kræver indgreb i fuglen (f.eks. interne dataloggere) skal godkendes af Dyreforsøgsudvalget.

A3. Målrettet fangst og bifangst

Der skelnes mellem målrettet fangst og bifangst. Målrettet fangst af en art er opdelt i tre kategorier:

- 1) Ingen begrænsning udover de almindelige grundprincipper for ringmærkning.
- 2) Forhåndsgodkendelse, der betyder at Statens Naturhistoriske Museum skal godkende fangsten inden den påbegyndes. Ringmærkerne skal præcisere hvilke arter der mærkes, omfanget, geografisk område og fangstmetode.
- 3) Projektmærkning kræver en projektbeskrivelse som er godkendt af Statens Naturhistoriske Museum.

Benyt [Liste over fuglearter i Danmark og deres ringmærkningsstatus](#) for at finde ud af hvilke mulige restriktioner der kan være for arten der påtænkes at målrette fangst mod.

Målrettet fangst af sjældne og sporadisk forekommende fuglearter kan kun ske i forbindelse med et aktivt og på forhånd godkendt ringmærkningsprojekt. Fangst af sjældne arter kan ikke i sig selv være hovedformålet eller bestemmende for udførelsen af ringmærkningsaktiviteterne, medmindre fangsten foregår i forbindelse med et godkendt projekt. Chansen for tilfældig bifangst af sjældne arter i forbindelse med udførelse af godkendte ringmærkningsaktiviteter må dog godt være en motiverende kraft for den enkelte ringmærker. Desuden gælder, at visse fåtallige/rødlistede danske ynglefuglearter, der optræder hyppigt i landet som træk- og/eller vintergæster, godt kan mærkes som en del af monitoringsprogrammerne, ligesom tilfældig bifangst af fåtallige/rødlistede arter kan ringmærkes. Den målrettede fangst kræver en særskilt indfangningstilladelse fra Statens Naturhistoriske Museum.

Tilfældig fangst og mærkning af sådanne arter i forbindelse med øvrige ringmærkningsprojekter betegnes som bifangst. Fangst af arter der kategoriseres som bifangst (dvs. ikke målrettet fangst) er kun acceptabel ved andre, igangværende ringmærkningsaktiviteter. Museet kan forlange en forklaring/beskrivelse af sådanne fangster.

Opnåelse af indfangningstilladelse til målrettet fangst og ringmærkning af sjældne og sporadisk forekommende fugle

Da størstedel af data indsamles af frivillige, vil Statens Naturhistoriske Museum og Styregruppen gerne give ringmærkerne mulighed for at foretage ringmærkningsprojekter på fuglearter som er omfattet af en eller anden restriktion. F.eks. arter opført på den danske rødliste, eller arter med

begrænsning i antallet af årlige mærkninger eller andre restriktioner. For at sikre at fangst ikke giver anledning til misforståelser omkring formålet med fangsten, kan en eventuel indfangningstilladelse gives, hvis det drejer sig om målrettet fangst snarere end bifangst. En tilladelse kan gives hvis der foreligger museet en klar problemstilling/motivation for fangsten. I en række tilfælde er identifikation, f.eks. i felten svært bestemmelige taxa, en legitim problemstilling. Benyt [Liste over fuglearter i Danmark og deres ringmærkningsstatus](#) for at finde ud af hvilke mulige restriktioner der kan være for arten der påtænkes at målrette fangst mod.

Ønske om målrettet fangst og mærkning af sådanne arter skal ske på baggrund af en projektbeskrivelse som beskriver formål, forventet fremgangsmetode, omfang (tid og udstyr), adgangsforhold, lodsejertilladelse, deltagere, eksponering for offentlig bevågenhed mv. Det skal derudover tydeliggøres hvorfor netop dette projekt er interessant/nødvendigt samt hvad der kommer ud af projektet. Fangsten må først påbegyndes når museet på denne baggrund har givet tilladelse. Disse såkaldte 'eksterne' ringmærkningsprojekter skal hvert år udarbejde en mindre statusrapport der vil danne baggrund for en mulig fortsættelse af projektet. Muligheden for målrettet fangst af særlige arter foretages under den forudsætning at de projektansvarlige lever op til de forpligtelser der er givet i forbindelse med godkendelsen af projekterne. Museet vil i det omfang der er ressourcer og i det omfang museet finder det givtigt, tilbyde faglig assistance til projekterne.

I særlige tilfælde hvor tid er et problem kan man evt. ved telefonisk henvendelse til Ringmærkningsadministrationen opnå en mundtlig tilladelse. Dette dog på betingelse af, at beskrivelsen af indfangningen indsendes hurtigst muligt efterfølgende, inklusive en skriftlig afrapportering af hændelsesforløbet, indsamlede materiale, diverse tilladelser, publikums opførsel (inkl. pressetilstedeværelse og -omtale) og eventuelt publicering, hvis det skulle nå så langt. Rapporten skal forelægges Statens Naturhistoriske Museum senest en måned efter, at fangstaktiviteterne er afsluttet.

A4. Dataanvendelse

Alle data indsamlet på fugle under licens fra museet tilhører Statens Naturhistoriske Museum og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i fællesskab, medmindre andet er skriftlig aftalt. Den enkelte ringmærker kan personligt frit anvende sin egen data indsamlet som følge af personens virke, og anses dermed som medejer. I tilfælde af data indsamlet på fuglestationerne, er den enkelte fuglestation medejer af data indsamlet i fuglestationens regi, og personer som er en del af fuglestationens styregruppe må frit anvende data. Sådanne data må dog ikke videregives eller på nogen måde sælges til tredjepart uden Statens Naturhistoriske Museum skriftligt er blevet forespurgt og har accepteret dette. Dette omfatter eksterne samarbejder, f.eks. praktik- og studenterprojekter.

Statens Naturhistoriske Museum vil stille ringmærkningsdata til rådighed for eksterne, f.eks. andre forskere, institutioner, interesseorganisationer og privatpersoner for at få mest muligt ud af de indsamlede data. Sådanne data udleveres ved skriftligt begrundet forespørgsel til Ringmærkningsadministrationen, hvor det tydeliggøres, hvilken data er ønsket og hvad det skal bruges til. Det er museets målsætning at medvirke til en øget anvendelse af de indsamlede, og sådan ekstern anvendelse af museets data ses som et meget vigtigt virke, der kan bidrage til at opretholde en aktiv dansk ringmærkning med deltagelse af frivillige ringmærkere. Udlevering af data kan kun ske så længe det ikke er på bekostning af museets og dets samarbejdspartneres egne prioriteringer. Data involveret i igangværende projekter og bearbejdninger er derfor klausuleret, hvorfor museet på denne baggrund kan give afslag på forespørgslen.

Alle som får udleveret data fra Statens Naturhistoriske Museums ringmærknings- og genfindsdata-baser skal efter endt anvendelse underrette museet om hvad data har været anvendt til, f.eks. publikationer, formidling, ikke-publicerede undersøgelser eller lignende. Der vil

sædvanligvis være tale om en begrænset tidsperiode, hvor data kan anvendes til det beskrevne formål. Herefter skal data destrueres.

Ved publiceringer skal Statens Naturhistoriske Museums Ringmærkningsadministration som minimum nævnes i taksigelser og som datakilde pba. tilhørsforhold beskrevet ovenfor. Ved publicering af ringmærkningsdata som ringmærker anbefales det, at museets adresse benyttes i vedkommendes informationer om forfatterskab.